

CAMINANT CAP A LES ELECCIONS (III)

DESCONFIANÇA

En la cultura política dels països democràtics coexisteix un estès sentiment de desconfiança cap a la política, els partits, els polítics professionals, i les seves equivalent institucions i organitzacions.. Entre els factors que podrien explicar aquesta paradoxa figuren els canvis socials que han erosionat la identificació dels ciutadans amb els partits i la frustració davant els resultats de la política, sobretot en el cas en el qual les principals forces polítiques, incloses les "noves", es revelen incapaces de garantir un model econòmic de creixement estable. Però existeix un factor addicional: els canvis socials han complicat també el procés d'agregació de preferències, i els partits polítics s'enfronten a la difícil tasca de compatibilitzar la resolució dels problemes generals amb la satisfacció de demandes particulars. Aquesta desafecció es concreta en la desconfiança en les institucions, teòricament representatives i participatives, que mostra la seva màxima expressió en els processos electorals.

Pretenem en primer lloc afrontar els diversos nivells de confiança/desconfiança en les nostres institucions democràtiques que configura la nostra realitat.

Només dues organitzacions mereixen un aprovat: les ONG's (5,7) i Les forces i cossos de la seguretat de l'Estat (5,1) amb una peculiaritat significativa: mereixen alhora màxima consideració entre els votants de VOX (5,8), PP (5,3) i C's (5,1). Una valoració relativament positiva per part dels votants del Pi (4,8). Valoració mitjana entre els socialistes (4,6). Valoració negativa entre l'electorat de MES (3,8) i el de PODEM (3,5).

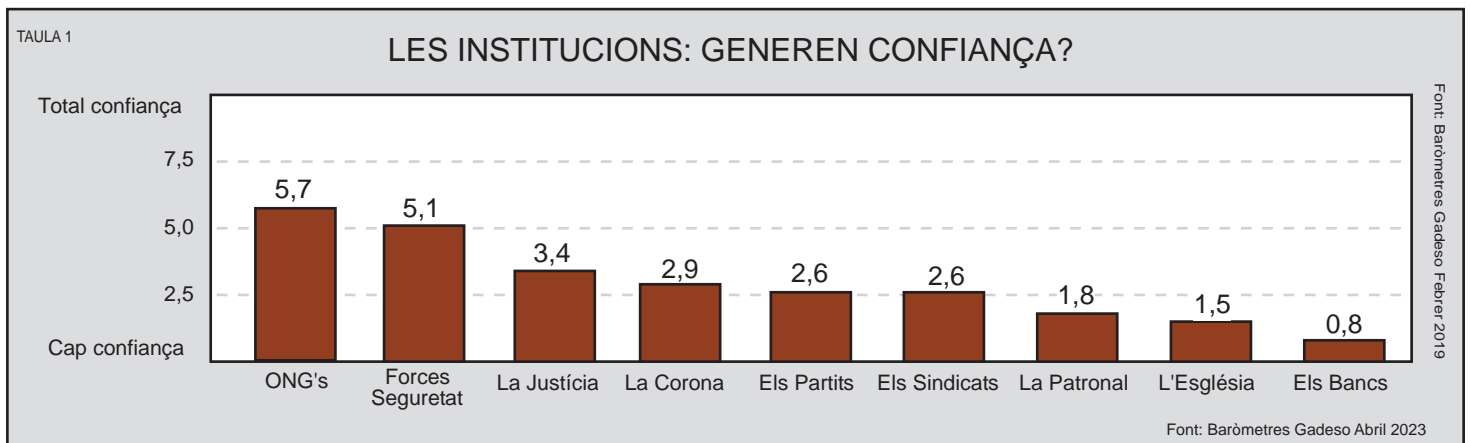
S'agreuja respecte a l'anterior procés electoral la desconfiança en la Justícia i la Monarquia (3,4 i 2,9 respectivament). En el cas de la justícia s'esgrimeixen causes com la dificultosa renovació del Tribunal Constitucional o l'immobilisme del Consell General del Poder Judicial i en el de la Monarquia hem de fer forçosa referència als cas del Rei Emèrit, Joan Carles I que ha

generat gran desconfiança envers el paper de la corona, especialment entre l'electorat d'esquerra o nacionalista.

Segueixen arrelats en la desafecció els Partits polítics (2,6), Sindicats (2,6) i Patronal (2,8), aquesta darrera com a conseqüència de la seva oposició frontal a tot el que suposi la millora de les condicions laborals dels treballadors i les treballadores com ara la pujada del salari mínim, o l'increment de les pensions i els salaris per fer front a l'inflació desbocada que estem vivint en el moment actual.

L'Església Catòlica (1,5) i més significativament les Entitats financeres (0,8) generen una total desconfiança.

Aquesta tendència de recel envers les institucions és pròpia no només de la realitat política espanyola sinó que afecta, també, a la Unió Europea. No són pocs els països que davant aquest fet han optat per solucions de caràcter populista (Itàlia, Àustria, Hongria, Polònia...).

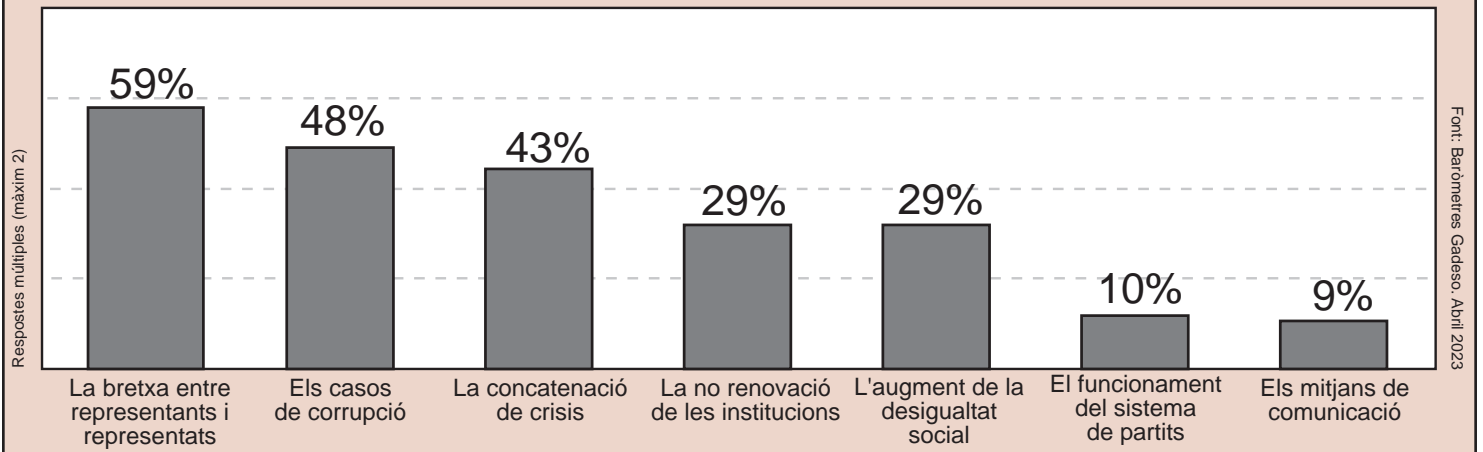
Mostra: 400 entrevistes. Error màxim: +-5,5%. Nivell de confiança: 95,5%. Treball de camp: Abril 2023

LA DESAFECCIÓ CIUTADANA

La confiança ciutadana en les distintes institucions és un factor bàsic si realment volem superar aquesta crisi de manera eficient (sense deixar-nos a ningú pel camí i reduint la rasa que actualment separa representants i representats) i per assolir una vertadera qualitat democràtica. I per això cal esbrinar quines són les causes que s'amaguen darrere l'enorme desafecció que es detecta dins la societat i treballar de valent per eliminar-les, tot minimitzant els seus efectes i recuperant la credibilitat perduda.

TAULA 2

LES CAUSES DE LA DESAFECCIÓ

La bretxa entre representants i representats és considerada per a un 59% dels ciutadans com la causa principal de la desafecció actual, doncs suposa un atac a la línia de flotació de la confiança. Molta gent assenyala que només van a "lo seu" i que primen més els interessos del partit que els dels ciutadans, com ho demostra la disciplina de vot.

En segon lloc cal destacar la corrupció, malgrat que ens darrers mesos no se'n parla gaire, aquesta ha quedat força arrelada en la memoria de l'electorat, seguit de la concatenació de crisis, la qual provoca un desemparament entre la població a la qual els partits no són capaços, malgrat alguns "lloables" intents, de donar resposta. Altres aspectes a destacar són la no renovació de les institucions (especialment la judicial) i l'increment de la desigualtat social.

Però, a més, és causa bàsica de desafecció, la falta de credibilitat dels partits polítics (71,2%), basada en el fet

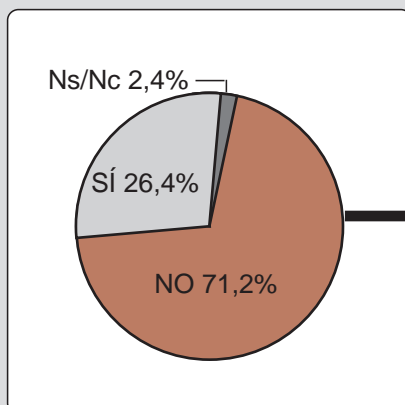
que "No representen els ciutadans" (26%), la manca de lluita contra la corrupció (23,6%). Per la seva banda el 19% considera que els polítics/as fan ús de les "portes giratòries" (una bona ocupació en empresa pública o privada una vegada liquidat el seu càrrec polític i que els suposa grans beneficis pecuniaris). El 18,9% considera que "no compleixen els seus programes i promeses" i un 12,5% creu que "només van a lo seu".

Les opinions negatives recauen sobretot en els partits que han ocupat poder en les institucions nacionals i/o autonòmiques, però tampoc se salven de la crítica negativa els partits "nous" (C's; Podem).

Resulta també rellevant i preocupant que el relat de les causes de la desafecció política dels ciutadans, i la falta de credibilitat dels partits polítics siguin pràcticament idèntics ja sigui en referència a les seves referències electorals i/o al lloc de residència (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera).

TAULA 3

LA CREDIBILITAT DELS PARTITS

CAUSES DE LA MANCA DE CREDIBILITAT

No representen els ciutadans	26,0%
No lluiten contra la corrupció	23,6%
Fan ús de les "portes giratòries"	19,0%
No compleixen els seus programes	18,9%
Només van a lo seu	12,5%

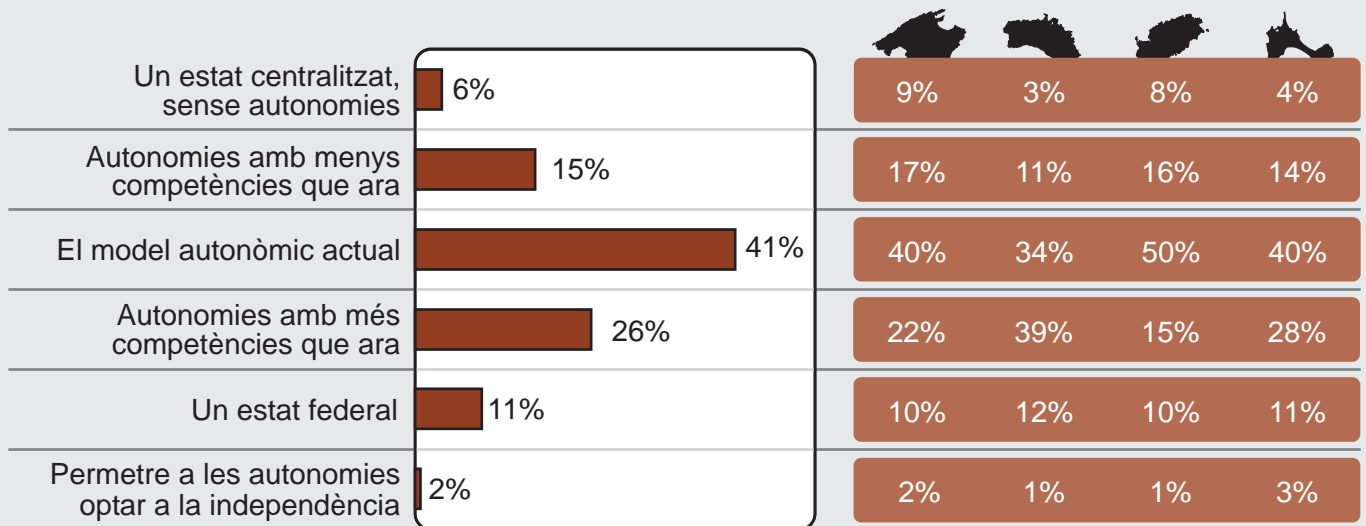
Font: Baròmetres Gadeso Abril 2023

ORGANITZACIÓ TERRITORIAL I POLÍTICA

Una de les qüestions bàsiques en qualsevol estat és com s'organitza políticament el seu territori. Arreu del món hi trobam estats totalment centralitzats, alguns dividits en regions o autonomies, altres de federals... Cap fórmula és per se millor que una altra, però nosaltres hem volgut demanar als ciutadans de les illes quin model prefereix, i també, degut a la nostra particular arquitectura institucional, quin és la seva opinió sobre l'existència i les competències dels consells insulars, doncs tot plegat pot afectar al tema central d'aquest Quadern: la confiança en les institucions.

TAULA 4

ORGANITZACIÓ TERRITORIAL I POLÍTICA DE L'ESTAT Quina de les següents opcions preferiu?

Font: Baròmetres Gadeso. Abril 2023

Dels resultats globals reflecteixen dues tendències extremes: el 21% opten per la recentralització i el 39% per l'assoliment de més competències i autogovern.

A Mallorca ressalta el model autonòmic actual (40%), amb una certa tendència cap a l'augment de competències (22%), a Menorca el 39% s'inclina per més competències i el 34% per mantenir l'actual marc de relació amb l'estat. A Eivissa i Formentera opten pel model autonòmic actual (50% i 40% respectivament).

Pel conjunt de l'electorat, exceptuant VOX, el model preferit és el de reduir competències (39%). Dit això, els partits de centre-dret, menys el Pi pel seu caràcter regionalista, mostren una tendència a la recentralització: PP (30%), C's (26%). Resalta de manera significativa el 89% de l'electorat de VOX que opta aquesta via.

En el cas del centre-esquerra, els socialistes (30%) i PODEM (29%) s'inclinen per un estat federal, mentre que l'11% de MÉS opta pel dret a l'autodeterminació.

TAULA 5

ORGANITZACIÓ TERRITORIAL I POLÍTICA DE L'ESTAT SEGONS RECORD DE VOT Quina de les següents opcions preferiu?

	Mitjana	PP	PSOE	PODEM	MÉS	EI Pi	C's	VOX
Un estat centralitzat, sense autonomies	6%	8%	1%	1%	0%	0%	10%	21%
Autonomies amb menys competències que ara	15%	23%	1%	0%	0%	0%	16%	68%
El model autonòmic actual	41%	58%	48%	47%	24%	27%	74%	11%
Autonomies amb més competències que ara	26%	8%	20%	22%	56%	71%	0%	0%
Un estat federal	11%	3%	30%	29%	9%	1%	0%	0%
Permetre a les autonomies optar a la independència	2%	0%	0%	1%	11%	1%	0%	0%

Font: Baròmetres Gadeso. Abril 2023

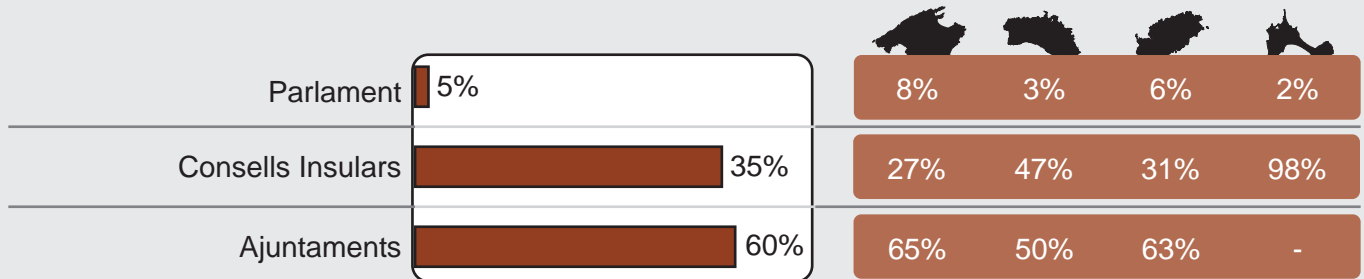
LES NOSTRES INSTITUCIONS

Les valoracions cap a les nostres institucions no són excessivament positives. En qualsevol cas els Ajuntaments ocupen el primer lloc (59%) i el Parlament el darrer (5%). Els menorquins(47%) i formenterencs (98%) valoren positivament el seu Consell Insular, en aquest darrer cas cal recordar que el consell de formentera fa les vegades d'ajuntament.

L'electorat de tots els partits polítics valoren millor els ajuntaments. MÉS i el Pi són els que millor consideren els Consells Insulars. El Parlament mereix escassa consideració excepte pels votants del PSOE i de El Pi.

TAULA 6

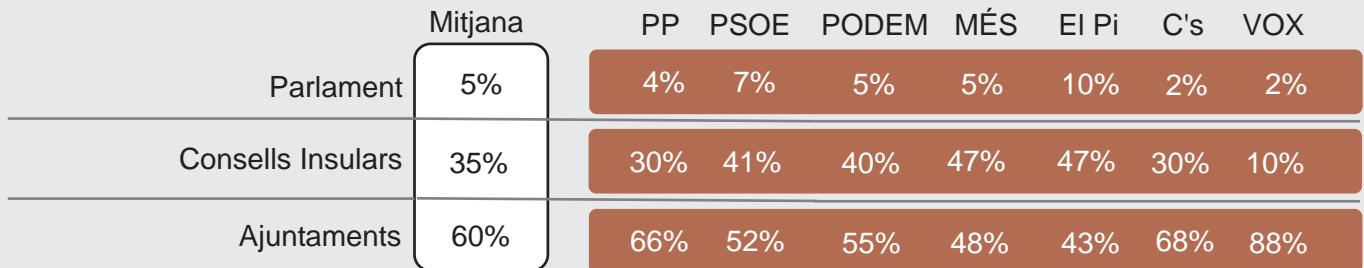
LES INSTITUCIONS PER ILLES Valoracions positives

Font: Baròmetres Gadeso. Abril 2023

TAULA 5

LES INSTITUCIONS PER PARTITS POLÍTICS SEGONS RECORD DE VOT Quina de les següents opcions preferiu?

Font: Baròmetres Gadeso. Abril 2023

La desafecció comporta l'aparició i relatiu auge dels partits de tarannà populista, oferint receptes simples, salvavides en els qui confiar, i enemics "identificables" com a causa de tots els mals.

#PalmaSostenible
El contenidor marró és al teu barri

SEPARA L'ORGANICA

Ajuntament de Palma

EMAYA
Verim Palma verda

Escaneja'm i accedeix al vídeo informatiu

La targeta ciutadana t'obre el nou contenidor